No 1729. **DE TIJD.** 1852.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk

Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 28 DECEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 27 December.

Brief van Z. H. Paus Pius IX aan Z. M. den Koning van Sardinië.

Castel-Gandolfo, 19 Sept. 1852.

De brief dd. 25 Julij ll., dien U. M. Ons heeft doen geworden in antwoord op een ander schrijven dat Wij tot haar hadden gerigt, heeft aan Ons hart veel troost verschaft, want Wij zagen daarin dat een katholijk vorst aan het Opperhoofd der Kerk eene vraag doet betreffende de zoo gewigtige quæstie van het burgerlijk huwelijk. Dit bewijs van eerbied jegens de H. Godsdienst, door U. M. gegeven, getuigt op eene schitterende wijze van het roemrijk erfdeel dat uwe doorl. Vaderen u hebben nagelaten, namelijk het erfdeel der liefde voor het geloof dat zij beleden; en dit geeft Ons het vast vertrouwen dat U. M dit heilig pand in al zijne zuiverheid zal weten te bewaren, tot heil van al uwe onderdanen, en zulks in weerwil van de bedorvenheid der tijden.

De brief van U. M spoort Ons aan tot de vervulling der pligten van Onze Apostolische bediening, door er een openhartig en bepaald antwoord op te geven; en dit doen Wij des te gretiger, vermits U. M. Ons verzekert dat zij dat antwoord grootelijks in aanmerking zal nemen.

Zonder in diskussie te treden over den inhoud der ministerieele geschriften welke U. M Ons heeft doen toekomen, en waarin men goed vindt de wet van 9 April 1850 en tevens het wets-ontwerp op het burgerlijk huwelijk [illegible] voorstellende als een gevolg van de beloften [illegible] gedaan, — zonder te doen opmerken dat deze lofspraak geschiedt op hetzelfde tijdstip dat de aangevangen onderhandelingen nog hangende zijn om deze wetten, die de regten der Kerk geschonden hebben, daarmede weder in overeenstemming te brengen; — zonder eene juiste waardeering te geven van zekere beginselen in gemelde geschriften uitgedrukt, en die openlijk in strijd zijn met de onschendbare tucht der H. Kerk, — stellen Wij Ons alleenlijk voor, om zoo kort als de ruimte van een brief het gedoogt, uit een te zetten, welke op dit punt de leer is der Katholijke Kerk. U. M. zal in die leer al vinden wat noodig is, opdat eene zoo belangrijke quæstie volgens de regelen dier leer worde beslist. Wij zijn des te zekerder dit resultaat te zullen verkrijgen, vermits de ministers van U. M. verklaard hebben dat zij nooit zouden toestaan een voorstel te doen in strijd met de voorschriften der godsdienst, welke ook de heerschende meeningen mogten wezen.

Het is een geloofspunt dat het huwelijk door onzen Heer Jezus Christus tot de waardigheid van Sakrament is verheven, en het is mede een punt der leer van de Katholijke Kerk, dat het Sakrament geenszins is eene accidenteele hoedanigheid, ten overvloede aan de huwelijksverbindtenis toegevoegd, maar dat het huwelijk [illegible] uitsluitend uit dit Sakrament bestaat, zoodanig, dat de huwelijksverbindtenis tusschen Christenen niet wettig is dan in het H. Sakrament des huwelijks, zonder hetwelk er niets bestaat dan eene ongeoorloofde bijeenwoning.

Eene burgerlijke wet, die veronderstelt dat het Sakrament afscheidbaar is van de huwelijksverbindtenis, en die zich de magt toeeigent de wettigheid des huwelijks zelve te bepalen, wederstreeft de leer der Kerk, matigt zich hare onvervreemdbare regten aan, en stelt, in de praktijk, de ongeoorloofde bijeenwoning en het Sakrament des huwelijks op ééne lijn, door ze openlijk als wettig te bekrachtigen.

De leer der Kerk zou niet beschut, en de regten der Kerk zouden niet genoegzaam gewaarborgd zijn, indien, ten gevolge van de diskussie die in den Senaat moet plaats hebben, de beide bepalingen werden goedgekeurd, die door de ministers van U. M. zijn aangewezen, t. w. 1° dat de wet als geldig zal erkennen de huwelijken die regelmatig door de Kerk zijn gesloten; en 2° dat wanneer een huwelijk zal zijn voltrokken, welks wettigheid door de Kerk niet wordt erkend, diegene der echtgenooten die zich later aan de voorschriften der Kerk zou willen onderwerpen, niet gehouden zal zijn in eene zamenwoning te blijven die door de godsdienst veroordeeld wordt.

Wat de eerste bepaling betreft, kan het zijn dat men door geldende huwelijken verstaat de huwelijken die regelmatig door de Kerk zijn gesloten, en in dat geval zou niet alleen het onderscheid dat de wet maakt, overbodig zijn, maar er zou ook eene wezenlijke inbreuk bestaan op het wettig gezag, indien de burgerlijke wet de gevallen vermeende te mogen kennen en beoordeelen waarin het Sakrament des huwelijks *door de Kerk* al dan niet regelmatig is gesloten; — of wel men verstaat door geldende huwelijken voor de Kerk alleen, die welke *regelmatig* zijn aangegaan, d. i. overeenkomstig de burgerlijke wetten, en in deze veronderstelling wordt men al weder gebragt tot de schending van een regt, dat uitsluitend tot de bevoegdheid der Kerk behoort.

Wat de tweede bepaling aangaat, ofschoon men aan een der beide echtgenooten de vrijheid laat van niet in eene ongeoorloofde bijeenwoning te blijven volharden, uithoofde van de nietigheid des huwelijks dat niet door de Kerk, noch overeenkomstig hare voorschriften mogt gesloten zijn, zou men desniettemin als wettig ten opzigte van het burgerlijk gezag laten bestaan eene vereeniging, die door de godsdienst wordt veroordeeld.

Overigens vernietigen de beide bepalingen geenszins, de eene noch de andere, de veronderstelling die het wets-ontwerp in al zijne bepalingen tot punt van uitgang neemt, namelijk dat in het huwelijk het Sakrament afgescheiden wordt van de echtvereeniging, en juist hierdoor laten zij den reeds aangeduiden tegenstand bestaan tusschen dit wets-ontwerp en de leer der Kerk aangaande het huwelijk.

Caesar, behoude wat aan Caesar toekomt, maar hij late ook aan de Kerk, wat der Kerk toebehoort; er is geen ander middel van verzoening. Vrij moge het burgerlijk gezag beschikken over de burgerlijke gevolgen die uit het huwelijk voortspruiten, maar het late aan de Kerk over, de geldigheid te bepalen van het huwelijk-zelf tusschen Christenen. De burgerlijke wet neme tot punt van uitgang de geldigheid of ongeldigheid des huwelijks, gelijk de Kerk die bepaalt; en van dit punt uitgaande, dat buiten hare bevoegdheid is, moge zij vrij daarvan de burgerlijke gevolgen regelen.

De brief van U. M. spoort Ons ook aan om ophelderingen te geven aangaande eenige andere voorstellen, die Wij daarin hebben opgemerkt.

Vooreerst zegt U. M. vernomen te hebben door een kanaal dat zij als officieel geloolt aan te merken, dat Wij de voordragt van bovengenoemde wet niet als schadelijk voor de Kerk hebben beschouwd. Wij hebben Ons aangaande dit punt willen onderhouden met den gezant van U. M., graaf Bertone, vóór zijn vertrek van Rome. Hij heeft Ons op zijne eer verzekerd, dat hij er zich enkel bij bepaald heeft aan de ministers van U. M. te schrijven dat de Paus er niets tegen zou kunnen hebben, indien men, aan het Sakrament al zijne geheiligde regten en de vrijheid latende waarop het aanspraak heeft, wetten maakte die uitsluitend betrekking hebben op de burgerlijke gevolgen des huwelijks.

U. M. voegt er bij dat de wetten op het huwelijk van kracht in eenige aangrenzende Staten des koningrijks Piemont, den H. Stoel niet belet hebben die Staten met een oog van liefde en welwillendheid te beschouwen. Hierop zullen Wij antwoorden dat de H. Stoel nimmer onverschillig is gebleven voor de feiten die men aanhaalt, en dat hij zich altijd tegen die wetten heeft verheven, van het oogenblik af dat derzelver bestaan den H. Stoel is bekend geworden; de stukken waarin de vertoogen dienaangaande zijn vervat, bevinden zich nog in Onze archieven. Dit heeft echter den H. Stoel nooit belet, en zal hem ook nimmer beletten de Katholijken te beminnen der natien, die gedwongen zijn geworden zich aan de eischen der bovengenoemde wetten te onderwerpen. Zouden Wij moeten ophouden de Katholijken van het koningrijk van U. M. te beminnen, indien zij zich in de harde noodzakelijkheid bevonden de onderhavige wet te ondergaan? Voorzeker neen! Wij zullen meer zeggen: zouden de gevoelens van liefde jegens U. M. in Ons moeten uitdooven, indien Gij, hetgeen God verhoede, welligt mogt worden medegesleept om die wet met Uwe Koninklijke sanktie te bekrachtigen? Onze genegenheid zou integendeel verdubbelen, en met een nog grooter ijver zouden Wij tot God vurige gebeden rigten, Hem smeekende om Zijne almogende hand niet af te trekken van het hoofd van U. M. en haar nog overvloediger dan ooit te verleenen den bijstand der wijsheid en der ingevingen Zijner genade.

Maar het is Ons desniettemin onmogelijk, om niet in al zijne uitgestrektheid den pligt te begrijpen, die Ons is opgelegd om voor zoo veel het van Ons afhangt, het kwaad te voorkomen, en Wij verklaren aan Uwe Majesteit, dat ofschoon de H. Stoel reeds bij verschillende gelegenheden tegen de wetten van deren aard vertoogen heeft ingediend, hij thans meer dan ooit genoodzaakt is om ook tegen Piemont een vertoog in te dienen, en aan zijne vertoogen den meest formeelen vorm te geven, en zulks juist omdat het ministerie van U. M. het voorbeeld der andere Staten inroept; heilloze voorbeelden, welker navolging het Onze pligt is tegen te gaan; alsook omdat het oogenblik dat gekozen werd om de invoering van deze wet voor te bereiden, hetzelfde zijnde als dat waarop de onderhandelingen zijn geopend voor de regeling van andere zaken, deze omstandigheid aanleiding zou kunnen geven om te veronderstellen, dat er in dit opzigt eenige oogluiking bestond van de zijde des H. Stoels. Zulk een besluit zal Ons ongetwijfeld hard vallen. Maar Wij zullen Ons in geenerlei opzigt kunnen ontdoen van dien pligt voor God, die Ons het bestuur der Kerk en de handhaving van derzelver regten heeft toevertrouwd. Door de oorzaak te doen verdwijnen, die Ons noodzaken zou dien pligt te vervullen, zou U. M. ons een grooten troost kunnen verschaffen, en één enkel woord van u over dit punt zou de blijdschap ten top voeren, die Wij gevoelden toen gij u regtstreeks tot Ons wenddet. Hoe spoediger het antwoord van U. M. komt, des te aangenamer zal het zijn aan Ons hart, want het zal Ons gemoed bevrijden van het denkbeeld 'twelk het met smart vervult, maar dat Wij echter genoodzaakt zullen zijn in al zijne uitgestrektheid te verwezenlijken, wanneer een gewetenspligt die plegtige handeling strengelijk van Ons zal eischen.

Nu blijft Ons nog over, den twijfel op te heffen die U. M. misleidt betreffende het bestuur der bisdoms van Turijn. Ten einde alle onnutte langdradigheid te vermijden, zullen Wij Ons vergenoegen met U. M. te verzoeken het geduld te willen hebben de beide brieven te lezen die Wij haar hebben geschreven onder dagteekening van 7 Sept. en 9 Nov. 1849. Uw gezant te Rome die zich thans te Turijn bevindt, zal u dienaangaande eene bedenking kunnen mededeelen, die hij uit Onzen mond vernomen heeft, en die Wij hier in zeer eenvoudige bewoordingen zullen herhalen. Toen die gezant aandrong op de benoeming van een bestierder van het bisdom van Turijn, deden Wij hem opmerken, dat het ministerie van Piemont, door de verantwoordelijkheid op zich te nemen van de zoo lakenswaardige gevangenzetting en verbanning van Mgr. den Aartsbisschop van Turijn, eene uitkomst verkregen had, die het zich waarschijnlijk niet had voorgesteld, naardien de prelaat door deze maatregelen het voorwerp geworden was van de meêwarigheid en de vereering van een zoo aanzienlijk deel der Katholijken die met gretigheid hunne gezindheid in dit opzigt op zoo velerlei wijzen hebben aan den dag gelegd. Hier uit volgt dat Wij thans onmogelijk den schijn kunnen aannemen alsof Wij dat door de katholijke wereld uitgedrukt gevoel van bewondering afkeurden, door Mgr. den Aartsbisschop van Turijn van het bestuur zijns bisdoms te ontzetten.

Wij zullen eindigen, met de laatste opmerking te beantwoorden, die U. M. Ons doet. Men beschuldigt een gedeelte der katholijke geestelijkheid in Piemont dat zij zich tegen het bewind van U. M. openlijk aankant, en uwe onderdanen tot opstand tegen u en uwe wetten opruit. Zulk eene beschuldiging zou Ons onwaarschijnlijk voorkomen, indien zij niet werd uitgebragt door U. M. die verzekert de stukken in handen te hebben, waaruit die aanklagt blijkt. Het doet Ons leed dat Wij geene de minste kennis dragen van die stukken, en

Ons alzoo in de onmogelijkheid bevinden om te weten wie de bedoelde leden der geestelijkheid zijn, die de hand hebben in de verachtelijke onderneming eener revolutie in Piemont. Hen niet kennende, kunnen Wij hen ook niet straffen. Indien men echter door de woorden »opruijing tot opstand" geschriften bedoelt die de geestelijkheid van Piemont heeft in het licht gegeven, ten einde zich te verklaren tegen de wet op het huwelijk, dan zeggen Wij — ofschoon met uitzondering van de wijze waarop eenigen dit mogten hebben gedaan — dat de geestelijkheid haar pligt heeft betracht. Wij schrijven aan U. M. dat de wet niet katholijk is. En indien de wet niet katholijk is, dan is de geestelijkheid verpligt de geloovigen daartegen te waarschuwen, al mogt zij dit doende zich aan de grootste gevaren blootstellen. Sire, in den naam van Jesus Christus, wiens Stedehouder Wij ondanks Onze onwaardigheid zijn, voeren Wij het woord tot u, en Wij zeggen u in Zijnen heiligen Naam dat gij uwe bekrachtiging niet mogt geven aan deze wet, die de bron zal zijn van duizenderlei ongeregeldheden.

Ook bidden Wij U. M. wel te willen bevelen dat de drukpers beteugeld worde, die zich gestadig bezoedelt met godslasteringen en onzedelijkheid. Genade en ontferming, o goede God! opdat die zonden niet terugvallen op hem, die, ofschoon daartoe de magt bezittende, de oorzaak niet zou willen beletten, welke die zonden doet ontstaan! U. M. beklaagt zich over de geestelijkheid; maar die geestelijkheid is in deze laatste jaren, gestadig beleedigd, beschimpt, belasterd en aan hoon en bespotting overgegeven geworden door bijna alle dagbladen die in Piemont worden gedrukt; zoodat men alle schandelijke en hatelijke aantijgingen die tegen haar zijn uitgestrooid, niet zou kunnen herhalen. En moet zij nu, omdat zij de zuiverheid des geloofs en de beginselen der deugd verdedigt, de ongenade van U. M. ondervinden? Wij kunnen het niet gelooven, en Wij geven Ons liever uit geheel Ons hart over aan de hoop van te zullen zien, dat U. M. de regten der Kerk verdedigen, derzelver bedienaren beschermen, en haar volk verlossen zal van deze wetten, die getuigen van het verval der godsdienst en der zeden, in de Staten die gedwongen worden zich aan dezelve te onderwerpen.

Met die hoop vervuld, heffen Wij de handen ten Hemel en bidden Wij de Allerheiligste Drievuldigheid dat Zij den Apostolischen zegen op den doorluchtigen persoon van U. M. en op geheel de Koninklijke Familie doe nederdalen.

PAUS PIUS IX,

In het jaar VII van Ons Pausschap.

Met genoegen vernemen wij, dat de Senaat te Turijn art. 1 der huwelijkswet heeft verworpen. Dat artikel hield het beginsel der wet in, en men kan het er alzoo voor houden, dat met dat artikel de wet zelve is gevallen! Intusschen de meerderheid, waarmede art. 1 is afgestemd, is slechts gering. Er stonden 39 stemmen tegen 37. Het schijnt intusschen dat de revolutionnaire partij de hoop opgeeft. Het ministerieele blad de *Risorgimento* kondigt wel aan dat de beraadslagingen den volgenden dag zouden worden voortgezet; het noemt de uitgebragte stemming niet definitief, en hoort dat eene kleine verandering van redaktie in staat zou zijn om de meerderheid van den Senaat te verplaatsen. Maar het erkent tevens, dat de uitgebragte stemming gewigtig is, en dat het ministerie wijs zal handelen met het ontwerp in te trekken.

De *Armonia*, een katholijk blad, is insgelijks van meening dat de huwlijks-wet door de verwerping van den Senaat den genadeslag heeft gekregen. Het blad geeft toe dat de meerderheid klein in getal is; maar het acht haar desniettemin groot in beteekenis. Dat is zij dan ook onmiskenbaar. Als men weet met welke hardnekkige vasthoudendheid het gouvernement er alles opgezet heeft, om de wet te doen doorgaan; als men daarbij in aanmerking neemt, dat de Senaat tot hiertoe gewoon is geweest alles aan te nemen, wat hem door het gouvernement werd opgedrongen; als men eindelijk let op den dwang, dien het gouvernement te Turijn zelden gebezigd heeft, om door allerlei middelen de onafhankelijkheid der Senatoren te fnuiken; dan krijgt de verwerping der wet, hoe klein de meerderheid ook zij, eene beteekenis van groot gewigt, die het ministerie waardeert.

Allezins is het opmerkenswaard, dat de heer de Cavour, de president van het ministerie, zich, in zijn eigen blad, de *Risorgimento*, den raad laat geven, om de wet in te trekken. Wij mogen daaruit afleiden, dat hij daartoe besloten is, te meer omdat door het intrekken dier wet de onderhandelingen met den H. Stoel, waarmede hij verlegen zit, zullen worden vergemakkelijkt.

Vervolgens hopen wij, dat de Senaat, die zich thans voor den eersten keer doet gelden, er naar zal beginnen te streven om met er daad een politiek ligchaam te worden, om niet te zijn en te blijven eene machine zonder eigen levenskracht, alleen geschikt om de revolutionnaire maatregelen van de gedeputeerden te registreeren.

Ten slotte merken wij aan, dat de brief van Pius IX aan den Koning van Sardinie in deze aangelegenheid niet zonder invloed is geweest. Het is eene reden te meer om dat schrijven van Zijne Heiligheid aan onze lezers mede te deelen. Onze lezers zullen daarin eene zachte en tevens krachtige taal vinden, het Opperhoofd der Katholijke Kerk waardig.

In Engeland is, blijkens de laatste berigten, nog geen ministerie gevormd, maar men is toch op weg om er een tot stand te brengen. Het zal een ministerie van koalitie zijn, waarin drie partijen vertegenwoordigd worden, namelijk: de Whigs, de Peelisten, en de vrienden van Lord Palmerston. Zoo er Lord Aberdeen in slaagt, om die drie elkander vijandige bestanddeelen in een ministerie te vereenigen, dan zal Engeland in lange jaren door geen zoo kundige staatsmannen zijn bestuurd; want dan zal het gouvernement van Engeland bevatten al de knapste staatslieden, die zich in den laatsten tijd hebben doen kennen, alleen de heer d'Israëli met Lord Derby uitgezonderd, die de hoofden zijn der *Tory*-partij.

Het schijnt te blijken, dat men Lord Palmerston in het ministerie niet kan missen, maar dat men hem in de omstandigheden, die thans zijn, het ministerie van Buitenlandsche Zaken niet durft geven. Men wil hem dus plaatsen aan Marine, of, volgens latere berigten, in Binnenlandsche Zaken. Lord Russell zou dan de portefeuille van Buitenlandsche Zaken nemen, terwijl van de twee Peelisten, Gladstone en Sir James Graham, de eerste de Financien en de tweede de Marine zoude besturen. Wat er van is, zullen wij weldra vernemen.

Intusschen, hoe ervaren de leden van het nieuwe kabinet ook zijn mogen, het is eene vraag, of eene verbroedering tusschen elkander zoo vijandige leden in die mate mogelijk is, dat daaruit eene krachtige eenheid wordt geboren. Wij meenen dit te mogen betwijfelen.

Men leest in den *Nederlander*:

»De *Neue Preussische Zeitung* juicht over de komst van den *Keizer van Oostenrijk* te Berlijn.

»*De Tijd* betwijfelt uit dien hoofde haar *eerlijkheid* en *goede trouw* [der *N. Pr. Zeitung*.]

»Aan bestendige lezers dezer Courant, waarvan wij geen onvoorwaardelijke voorstanders zijn, is het overbekend, dat zij, ofschoon onverzettelijk tegen hetgeen ze als overdreven eischen beschouwde, telkens op goede verstandhouding met *Oostenrijk* aangedrongen heeft.

»Dat volgens haar ter verdediging van Duitschland en Europa tegen Frankrijk en de revolutie onder iederen vorm, VOORAL OOK EENSGEZINDHEID EN ZAMENWERKING VAN PRUISSEN EN OOSTENRIJK vereischt wordt.

Tot dus verre de *Nederlander*.

Wat echter schreef de *N. Pr. Zeitung* in haar Nommer van den 5 September ll.?

O. a. het volgende:

»Het spreekt van zelf, dat wij van onzen kant niet van zins zijn *ook slechts één enkel titteltje in ons programma te veranderen*. Laat ons hopen dat ook onze regering met *dezelfde vastheid* op alles voorbereid en toegerust zij, op alles; *zelfs eenen oorlog niet uitgezonderd*, want eenen regtvaardigen oorlog hebben wij nog nimmer *geschuwd* of gevreesd."

Aldus de *N. Pr. Zeitung*. Men moet door een raren bril zien, om uit taal bijv. als de aangehaalde, te besluiten tot het verlangen der *Kreuzzeitung*, om »eensgezindheid en zamenwerking" tusschen Oostenrijk en Pruissen aan te kweeken!

De jongste bij ons ontvangen dagbladen uit de Vereenigde Staten bevatten weinig bijzonder nieuws.

De *New-York Freemans Journal* behelst alleen een zeer omstandig verslag van de plegtige inwijding, op Zondag 28 November ll., van de te New-York nieuw gebouwde kerk des Allerheiligsten Verlossers. Dit prachtig gebouw, waarvan wij reeds vroeger gesproken hebben, is hoofdzakelijk gesticht ten dienste der talrijke katholijke Duitsche familien, die te New-York gevestigd zijn, en zal worden bediend door de Eerw. PP. Redemptoristen.

De wijding werd verrigt door Z. Hoogw. Mgr. Hugues, Aartsbisschop van New-York, omgeven door eene talrijke schare prelaten en geestelijken.

Het was een indrukwekkend schouwspel toen na de voleindigde wijding, die van half zeven tot elf ure had geduurd, de Aartsbisschop met den geestelijken stoet zich naar het sakristij begaf om zich tot de Hoogmis voor te bereiden, terwijl een voortreffelijk zangkoor met vol orkest het statig koor uit Haydn's Oratorium, de Schepping: *Die Himmel erzählen die Ehre Gottes* aanhieven.

Mgr. Neumann, Bisschop van Philadelphia, droeg de pontifikale Mis op, terwijl Mgr. McCloskey, Bisschop van Albany, de feestrede uitsprak na het Evangelie. De Bisschoppen van Wheeling en Chicago adsisteerden, en daartoe was ook Mgr. Mosquera, Aartsbisschop van Bogota uitgenoodigd, doch zijn zwakke toestand noodzaakte dien edelen Prelaat spoedig weder huiswaarts te gaan. Nog werden onder de geestelijken, die bij deze plegtigheid adsisteerden, opgemerkt, de Zeer Eerw. heeren Loughlin, Bayley, Starrs, Quinn, McCloskey, Alexander, Martin en Jerome, van New-York; Malone, van Williamsburgh; Noethen, van Albany, Butler van Covington; voorts den Eerw. Pater Bernard, Provinciaal der Redemptoristen, de Eerw. Paters Rumpler, Smidt en Bonnach van de St. Alphonsus-kerk te Baltimore. In het geheel waren ongeveer 30 priesters rondom het altaar geschaard.

De luister dezer plegtigheid werd verhoogd door eene fiksche uitvoering der tweede mis van Mozart.

Dingsdag te voren, den 23 Nov., was mede te New-York, door Mgr. Whelan, de eerste steen gelegd van de door de zorg des Eerw. Pastoors Lutz te bouwen kerk van het H. Kruis, waarvan de fundering reeds is voltooid in den vorm van een kruis, en die eene lengte zal hebben van 90 voet. Mgr. Hugues was mede daar tegenwoordig met eene talrijke geestelijkheid, en hield bij deze gelegenheid eene doeltreffende rede.

Z. K. H. de Prins van Oranje is gisteren morgen in deze hoofdstad aangekomen, en heeft het gewone Zondags-koncert in het Park bijgewoond. Ook heden vertoeft de Prins nog in deze stad.

Heden morgen cirka 4 ure is bij den strooihoedenmaker Nottet, Utrechtschestraat bij de Botermarkt, brand ontstaan, die spoedig zoo hevig werd, dat de vlam uit alle verdiepingen sloeg. Door hulp van elf brandspuiten is men den brand, na verloop van 3 uren, meester geworden. Het huis is uitgebrand en gedeeltelijk ingestort; de belendende perceelen hebben van achteren veel schade gehad. Er hebben geene ongelukken plaats gehad. De oorzaak is nog onbekend.

Heden voormiddag heeft Z. K. H. de Kroonprins zich naar de plaats van den brand begeven en aldaar aan den kommissaris van policie der sektie, ten behoeve van hen, die bij den brand schade hebben geleden, *f* 100 ter hand gesteld.

De *Gemeentestem* deelt mede, dat Z. M. heeft vernietigd art. 12 van de instruktie voor den Gemeente-ontvanger te 's Hage, waarbij bepaald was, dat die ontvanger, volgens art. 258 der Gemeentewet, de magtiging van burgemeester en wethouders behoeft, alvorens tot in beslagneming over te gaan.

Te Tiel is dezer dagen eene naamlooze maatschappij opgerigt tot daarstelling eener garancine-fabriek binnen deze stad met een kapitaal van *f* 140,000. Deze fabriek zal de derde van dien aard in ons vaderland zijn.

'S GRAVENHAGE, 26 Dec. Heden morgen is tusschen Scheveningen en Loosduinen gestrand het Tjalkschip *Annegiena* van Veendam, kapitein de Jong, komende van Amsterdam en bestemd naar Londen, in lading hebbende asch. De equipage bestaande uit drie koppen is door de boot der Noord- en Zuidhollandsche reddingmaatschappij van boord gered.

ROERMOND, 21 Dec. Met genoegen verneemt men, dat door de Pruissische regering is besloten tot het aanleggen van een weg van Gladbach over Elmpt naar de Limburgsche grenzen, tot aansluiting aan den voorleden jaar door deze stad aangelegden grindweg. Van den bedoelden weg ziet men veel goeds te gemoet, vooral wanneer de reeds ontworpen weg van Eindhoven naar Weert tot stand gebragt, en daardoor dan eene kommunikatie tusschen Noord-Brabant en Pruissen daargesteld zal zijn, waaraan niets meer zal ontbreken dan een brug over de Maas bij deze stad, waarmede tevens een algemeene wensch onzer bevolking zal vervuld zijn.

(*N. R. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 Dec. Eergisteren is de Senaat vergaderd geweest, en heeft in eene zitting, die tot 7 ure des avonds heeft geduurd, het senaats-besluit tot wijziging der konstitutie van 14 Januarij met 64 tegen 7 stemmen *aangenomen*, zoo als de regering en de kommissie het met gemeen overleg hadden aangeboden. Een amendement van generaal Baraguay d'Hilliers, betreffende de quæstie der redactie van de processen-verbaal der zittingen van het Wetgevend Ligchaam, vond geen bijval.

»In de memorie van toelichting, door de heeren Baroche, Rouher en Delangle onderteekend, wordt aan den Keizer het regt toegekend om handelstraktaten te sluiten, zonder dat het noodig is vooraf de bepalingen aan het Wetgevend Ligchaam te onderwerpen, alsmede bij keizerlijke dekreeten groote werken van openbaar nut en algemeen welzijn te ondernemen. Alle leden van den Senaat genieten levenslang eene dotatie; de leden van het Wetgevend Ligchaam genieten eene schadeloosstelling; zij stemmen over het budget, niet meer hoofdstuksgewijze, maar over elk ministerie afzonderlijk. Ten slotte wordt gezegd, dat de oprigting van het Keizerrijk aan Frankrijk geen zijner wettige vrijheden

ontneemt. Het rapport der kommissie, een zeer uitgebreid stuk, wordt heden door de *Moniteur* medegedeeld.

— Gisteren is het keizerlijk dekreet, betreffende de erfopvolging, in den *Moniteur* verschenen. Ingeval de Keizer geen wettigen of aangenomen erfgenaam nalaat, zal zijn oom Jerôme of diens wettige afstammeling in de regte mannelijke lijn geboren uit het huwelijk van prins Jerôme met prinses Catharina van Wurtemberg, den Keizer opvolgen.

Men verwacht dat de nieuwe geloofsbrieven binnen kort aan den Keizer zullen worden aangeboden van wege Z. H. Pius IX, H. M. Dona Maria van Portugal en Z. K. H. den Groothertog van Toskanen. De Pausselijke nuntius zal Dingsdag 28 dezer, ten gehoore bij den Keizer verschijnen.

— De Keizer zal niet vóór Maandag van Compiègne terugkeeren.

— De *Constitutionnel*, het *Journal des Débats* en de *Siècle* zijn heden avond verschenen, in weerwil van het Kersfeest.

Heden werd de middernachtsmis in alle kerken der hoofdstad met grooten luister gevierd. Eene zeer talrijke menigte geloovigen woonde het heilig offer bij, en het getal dergenen, die tot de H. Tafel naderden was nog grooter dan verleden jaar.

— Abd-el-Kader is den 21 te Marseille scheep gegaan om zich met zijn gevolg, bestaande uit 50 personen, naar de plaats zijner bestemming te begeven. Hij betuigde bij herhaling zijnen dank voor het grootmoedig onthaal, dat hem de Fransche natie, en inzonderheid de Keizer, had bewezen.

— Berigten uit Konstantinopel melden dat de finantiëele krisis nog ver is van vereffend te zijn. De zaak van het H. Graf is niets gevorderd; in tegendeel de Porte, door Rusland bedreigd, schijnt de zaak ten voordeele der Grieksche Christenen te zullen beslissen.

MADRID, 20 Dec. De plegtige handkus, die heden op het paleis had moeten plaats hebben, is afgezegd geworden, uithoofde eener ligte ongesteldheid van Hare Majesteit; maar de receptie bij de Koningin-Moeder is zeer schitterend geweest. De Infant don Francisco da Paulo en alle ministers hebben aan Hare Majesteit hunne hulde gebragt.

Ter gelegenheid der geboorte van de prinses van Asturien, heeft koningin Isabella II, 30000 realen aan de gestichten van weldadigheid, en 10,000 realen aan de armen geschonken.

De nieuwe gouverneur van Madrid is nog niet benoemd.

— Berrigten uit Lissabon dd. 19 Dec. melden dat de verkiezingen voor de Cortes afgeloopen, en in den [illegible]

— De vermindering der tarieven is [illegible] steld, en door den maarschalk Saldanha aan de Koningin voorgedragen.

ENGELAND.

LONDEN, 24 Dec. Gisteren stelde graaf Derby in het Huis der Lords voor, de zitting tot Maandag te verdagen, vermits lord Aberdeen hem had gezegd, dat hij vóór dien tijd de onderhandelingen over de vorming van een kabinet tot een goed einde hoopte te brengen. De kanselier der schatkist stelde in het Huis der Gemeenten voor, de zitting tot Maandag te verdagen. Door beide Huizen werden deze ministeriëele voorstellen aangenomen.

De *Morning Chronicle*, die bestemd is om het orgaan van het nieuwe kabinet te worden, zegt dat het nieuwe ministerie aldus zal zijn zamengesteld: Lord Aberdeen, eerste minister, eerste lord der schatkist; lord Palmerston, binnenlandsche zaken; lord John Russell, buitenlandsche zaken; Herbert, oorlog; lord Cransworth, lord-kanselier; Sir James Graham, marine; Hertog v. New-Castle, kolonien; Sir Gladstone, kanselier der schatkist; Sir Ch. Wood, sekr. voor de Indische Zaken; Hertog d'Argyle, Groot zegelbewaarder; Lordt Granville, President van het kabinet; Lord Canning, sekr. voor de posterij; Sir W. Molesworth, Sekr. voor Bosschen en Wegen; .... kanselier voor Lankaster; Cardwell, president der handelbureaux; Sir Cockburn, Attorney generaal; Hayter, Sekr. der Thesaurie; Wilson, id.; Lord St. Germans Lord Luit. van Ierland; Brewster, Attorn-gen. voor Ierland; Keogh, Sollicitor-gen. voor Ierland.

— 25 Dec. De *Times* berigt, dat de hoogbejaarde Lord Landsdowne in het kabinet zal komen, zonder porte feuille. Het kabinet schijnt overigens bepaald zamengesteld te wezen.

— Volgens den laatsten wekelijkschen staat der Engelsche bank was het bedrag der in omloop zijnde billetten met £ 319,105 en de voorraad van haar edel metaal met £ 344,931 verminderd in vergelijking met de vorige opgave.

— Volgens berigt uit New-York van 12 Dec., was in de Kamer van Volksvertegenwoordigers te Washington eene hevige diskussie ontstaan over het voorstel der Whigs om het gedeelte van de Boodschap des Presidents, betreffende het tarief, naar eene kommissie te verzenden.

— In Mexiko namen de onlusten toe. Sonora heeft zich onafhankelijk verklaard.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 24 Dec. Men schrijft uit Berlijn dat de afgevaardigde Delius, schoon protestantsch, het voorstel det katholijke fraktie tegen de beruchte ministerieele besluiten mede onderteekend heeft. Hij beantwoordt alzoo aan de loyale verklaring voor en na de verkiezing door hem gegeven, dat hij de konstitutionnele regten der Katholijke Kerk uit al zijn vermogen zou helpen handhaven, en dat hij de ministerieele besluiten als ongrondwettig beschouwde.

— Men schrijft uit Munchen dat de Koning van Beijeren zich nog voor het einde des jaars naar Italie zal begeven. Zijne afwezigheid zal 3 à 4 maanden duren; misschien zal de Koning bij deze gelegenheid ook zijne reeds lang voorgenomen reis naar Spanje doen.

— De Keurhessische regering heeft afgezien van het voornemen om de leden der ontbondene Kamer, wegens hare weigering, om de vroeger uitgeschreven belastingen goed te keuren, voor de regtbanken te vervolgen.

WEENEN, 23 Dec. De Keizer is thans alhier terug. Volgens de *Oest. Corr.* diende de reis des Keizers geenszins om eene demonstratie tegen het herstel van het Fransche Keizerrijk te doen, noch om maatregelen tegen Frankrijk te nemen, aangezien van die zijde niet de minste reden daartoe gegeven is. Men voegt er bij, dat de tolquæstie, ten gevolge van die reis, niet in de bijzondere, doch wel in de hoofdpunten zal beslecht worden.

ITALIE.

Den 18 Dec. heeft de Sardinische Senaat, gelijk men weet, beraadslaagd over de wet op het burgerlijk huwelijk. Mgr. de Callabiana, Bisschop van Casale, heeft de wet met waardigheid bestreden. Na den Minister van Justitie die de wet verdedigde, heeft ook Mgr. d'Angennes zich tegen het ontwerp verklaard, en zulks in eene redevoering vol zalving, kalmte en waardigheid, die velen heeft voldaan.

Den 20 is de discussie voortgezet, en werd het eerste Art. der voordragt die het beginsel der wet bevat, met 39 tegen 37 stemmen verworpen. De beraadslaging zou den volgenden dag worden vervolgd.

Deze overwinning is wel waar niet groot, aangezien het geringe cijfer der meerderheid, maar de uitkomst is gewigtig als men bedenkt met welk een hardnekkigheid de wet door het ministerie is voorgedragen en ver-[illegible] Z. H. Pius IX en het herderlijk schrijven der Bisschoppen daarop invloed uitgeoefend.

Mgr. de Bisschop van Casalè heeft in de zitting van den 20 weder de eer der zitting gehad, en met kracht de sophismen van den senateur Siccardi wederlegd.

De senateur Robert d'Azeglio heeft op art. 1 een amendement voorgesteld, houdende dat het burgerlijk huwelijk geen burgerlijke gevolgen zou hebben dan na de godsdienstige sakramenteele plegtigheid. De stemming hierover viel volkomen uit ten gunste van het kabinet; het amendement werd namelijk met 40 tegen 77 stemmen verworpen. Er ontstond eene onbeschrijfelijke verwarring die bijna een uur duurde, en die niet eindigde dan met de verwerping van art. 1.

De *Risorgimento* raadt het kabinet de voordragt in te trekken om die een volgend jaar onder strenger vormen weder aan te bieden. De heer Cavour zou zeker wel gaarne van die lastige wet bevrijd zijn, daarom laat hij zich door zijn eigen orgaan dien goeden raad geven. 't Is veel beteekenend.

Op eene interpellatie van den Kardinaal Della Torre, ontkende graaf Cavour de echtheid van den brief van den Paus aan Koning Victor Emmanuel.

De *Campana* berigt dat in alle kerken van het kerkelijk distrikt van Turijn, en ook in de hoofdstad zelve, van den kansel een herderlijke brief is voorgelezen, tot waarschuwing tegen de wet op het burgerlijk huwelijk, geteekend door Mgr. den Aartsbisschop Fransoni en door alle Bisschoppen dier provincie.

BELGIE.

BUSSEL, 26 Dec. De Kamer van Vertegenwoordiging is na de aanneming van het budget van buitenlandsche zaken tot 18 Januarij uiteengegaan.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 27 December.

GETROUWD (23 Dec.): C. A. v. d. Groesen met M. A. Vorstius.

BEVALLEN (22 Dec.): M. G. W. Borg, geb. van Meurs, D. — (24 Dec.): F. Beer, geb. de Jonge, Z. — (26 Dec.): L. G. Köster, geb. de Lang, Z.

OVERLEDEN (19 Dec.): J. C. Spruytenburg, geb. van Monnom, 58 j. — (22 Dec.): J. Rijks, 7 j. - J. Schiff, 17 j. — (23 Dec.): W. Pannekoek, 56 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		24 DEC. 4½ u. gebl.	27 DEC.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		66 5/16	66 5/16	66⅜	66¼
Dito Dito	3 »	79⅛	79 1/16	79⅛	79 1/16
Dito Dito	4 »	97¼	97⅛	97 3/16	97¼
Dito Obligatien O. I	4 »	97	97		
Amortis. Syndic.	3½ »	96	95⅞		
Handel-Maatschappij	4½ »	119¾			
Aand. Rijn-Spoorweg.	» »	102½			
Aand. Holl. S. M.		82½			
Obligatien	» »				
BELGIE, Obligatien 1844	» »				
Cert. bij de Belg. Bank.	2½ »				
Dito bij Rotsch. en Volksv	» »	53 15/16			
FRANKRIJK, Obligatien	3 »	77½			
SPANJE Nieuwe	1 »	24	23⅝	23¾	
Dito	3 »				
Dito Binnenl. à 6/m.	» »	44 1/16	43 9/16	43⅝	
Coup. Bewijzen		3 3/16	3⅛	3 3/16	
Amortisable Schuld	»	6	5⅛	5 1/16	
PORTUGAL te Londen	5 »	42½	42½	42⅜	
Dito Dito	4 »	38 15/16	39		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	109¾	109½		
Dito Dito 1828 en 1829	» »				
Cert. bij dº. 1831 en 1833	» »	97⅝			
Dito	4½ »				
Dito bij *Hope*	4 »	93¼	93¼		
Dito bij *Stieglitz en Cº.*	» »	92½	92⅛		
Dito bij id. 5de Serie	4 »	92½			
Cert. te Hamburg	5 »				
Inschrijving in Assignat.	6 »				
Cert. van dito	» »	72⅛	72⅛		
POLEN, Certifikaten	4 »	87	87		
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		4¼			
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 ƒ					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	80½	80½	80 11/16	
Dito 1847	2½ »	42 1/16	42⅛	42¼	
Dito 1851	2½ »	41 9/16	41 11/16	41¾	
Dito 1849	5 »	93 3/16	93 1/16	93⅛	93 1/16
Ween. Bank bij *Goll en Cº.*	» »				
Dito	4 »	70 1/16	70	70⅛	
Letter B	5 »	93⅛	93	93⅛	93
Aand. met Loting fl. 500	ƒ				
Nieuwe dito » 250	»				
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5 »				
Dito Leening 1843	5 »				
Dito £ 200	»				
PERU	5½ »				
MEXICO Nieuwe	3 »	23⅝	23¼		
VENEZUELA à £ 100	3½ »				
GRENADA à £ 100	2 »	21¾			
Dito Uitgestelde		12 7/16			
ECUADOR à £ 100	»	4 3/16			

Grieken 5 pCt. 3 13/16, 4.

Hollandsche fondsen blijven bij tamelijk veel affaire onveranderd, alleenlijk waren 4 pCt. iets lager. Spaansche zijn door eenige verkoopers eenigermate achteruitgegaan, en de overige vreemde soorten blijven bij weinig affaire nagenoeg als voren, alleenlijk waren Oostenrijksche oude Metaliek meer gewild.

Koers van het Geld: Beleening 2¼ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. ƒ	56 5/16	Livorno	2/m. ƒ	38¼
„	zigt „	56 9/16	Napels	„ „	81⅞
Bordeaux	2/m. „	55¾	Petersburg	„ „	1,86
„	½/m. „	56	Weenen	6/w. „	31½
Madrid	3/m. „	242	Augsburg	„ „	35⅛
Cadix	„ „	243	Frankfort	„ „	99
Seville	„ „	239	Hamburg	2/m. „	35 1/16
Bilbao	„ „	240	„	zigt „	35⅜
Lissabon	„ „	41½	Londen	2/m „	11,75
Porto	„ „	41¼	„	zigt „	11,89
Genua	2/m. „	46¼	Rotterdam	„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 24 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 57½; 1840, 5 pc. 99¾; 1848, 99¾; 1852, —; Spanje 1 pc. 23⅝; Binnenl. 3 pc. 43⅝; Rom. Leening 1835, 97.

PARIJS, 24 Dec. Fransche 3 pc. 82,40; id. 4 pc. —,—; 4½ pc. 106,25; Schatk. 3,50; Bank-Actien 2930,—; Belg. 1840, 5 pc. 99⅞; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. 99½; 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. 50¼; Binnenl. 3 pc. 45¾; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 —,—; 1849, —,—; 1851, —,—; Haïti —,—; Rom. Leening 1850, 97.

MADRID, 20 Dec. Spanje 3 pc. 44⅝; 1 pc. 24 5/16; Uitgest. Schuld 5⅝; Comité-Bewijzen 3¾.

LONDEN, 24 Dec. Cons. kont. 100⅞ a 101; op tijd 100⅞ a 101; Braz. 102½ a 103½; 1829/39 102½ a 103½; Den. 3 pc. 85 a 87; 5 pc. 107 a 108; Ecuad. 5⅛ a 5⅝; Gren. 21¾ a 22¼; Uitgest. 12⅛ a 12⅜; Mexiko Nieuwe 23⅞ a 24⅛; Peru 4½ pc. 104½ a 105½; Uitgest. 64 a 64½; Rusl. 1822 5 pc. 119 a 120, (N.) 4½ pc. 106 a 107; Portugal 5 pc. 40½ a 41; 4 pc. — a —; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 24 a 24½; 3 pc. 50¾ a 51¼; Coup. cert. 4 a 4½; Passive 5¾ a 6; Holl. 2½ pc. 68⅜ a 69; id. 4 pc. 99¼ a 99¾; Venez. 41 a 42; Uitg. 17 a 17½.

WEENEN, 24 Dec. Met. 4½ pc. 84⅞; 5 pc. 94¾; Bank-Actien 1342.

BERLIJN, 24 Dec. Schuldbr. 3½ pc. 94½; Loten 147⅜; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97¾; Pools. 4 pc. 91¼; Loten fl. 200 22⅝

id. fl. 300 159; id. fl. 500 91¼; Amsterdam zigt 142⅞g; id. 2/m. 142g.

HAMBURG, 24 Dec. Russ. Eng. Leen. 111⅞; Stiegl. 4 pc. 91¾; Spanje 1 pc 22¼; Binnenl. 3 pc. 40¼.

FRANKFORT, 24 Dec. Met. 5 pc. 83¾; 4 pc. 65¼; 2½ pc. 42¼; Bank-Actien 1415, Darmst. Loten fl. 50 92¾; id. fl. 25 31⅝; Badensche Loten fl. 50, 67¼; id fl. 35, 38¾; Nassausche 29⅞. Holl. 2½ pc. 65¾, Werk. Sch. 4 pc. 96¾; Sijndic. 3½ pc. 95¾.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 21 December.

Algemeen Overzigt van den Handel in het jaar 1852.

THEE. De totale Aanvoeren van *Chinesche* en *Java* soorten hebben in dit jaar, zoowel hier als te Rotterdam bedragen: 38200/4 kisten, tegen 25000/4 k. in A°. P°. — De aftrek was vrij levendig, waardoor de eerstehands voorraad van *Chinesche* op 1100/4 kisten en van *Java* op 2600/4 kisten verminderd is — De aanvoeren hebben bedragen 23500/4 kisten *Chinesche* en 14700/4 k. *Java* tegen 15100/4 en 9900/4 in het voorgaande jaar, terwijl de gezamenlijke verkoopen hebben beloopen 38000/4 kisten tegen 33700/4 in 1831.

Ofschoon de prijzen over het algemeen weinig hebben gevarieerd, valt het niet te ontkennen, dat de consumptie aanmerkelijk is toegenomen, waardoor de *Java* soorten niet alleen zelfs vrij goede prijzen hebben opgebragt, maar het artikel in het algemeen eene betere houding heeft aangenomen. Van goede en fijne kwaliteiten blijft onze markt schraal voorzien en is het niet te betwijfelen dat de daarin reeds plaats gehad hebbende prijsverhooging zich bij opkomende vraag nog verder zal uitstrekken.

(*Wordt vervolgd.*)

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 27 Dec. Tarwe en Rogge tot vorige prijzen bij kleinigheden aan consumptie verkocht, als van Tarwe: 128. 129 ℔ b. Pools. *f* 325. 330; 130 ℔ n. Brunswijker *f* 305; 134 ℔ Kubanka *f* 270; 127 ℔ n. Gron. *f* 266.

Van Rogge: 123 ℔ Pruiss. *f* 220; 124 ℔ Holsteins *f* 210; 122 ℔ Donau *f* 205; 118 ℔ n. Archangel *f* 189.

Garst prijshoudend: 111, 112 ℔ n. Deens. *f* 170, 172; 105 ℔ n. Vr. Winter *f* 170.

Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie in April ek. 57¼ Sept. 58 &c. *Lijnzaad* prijshoudend. 113 ℔ Petersburger *f* 295. *Raapolie* op 6/w. *f* 32¼; Vliegend *f* 31½, ¾; 1°. Mei *f* 32¾; Sept. *f* 33¾; Oct. *f* 33⅜; Nov. *f* 33¾; Dec. ek. *f* 53⅝. *Lijnolie* op 6/w. *f* 29; Vliegend *f* 28. *Hennepoli* op 6/w. *f* 38¾: Vliegend *f* 38.

MIDDELBURG, 25 Dec Tarwe. Beste Zeeuwsche *f* 8,25; mindere *f* 8; Puike jarige Walchersche *f* 11, puike Nieuwe Walchersche *f* 9 a 9,25, gewone goede soort *f* 8,50, 8,25 en *f* 8. — Rogge *f* 6,90 a 7 naar deugd, enkeld *f* 7,10. — Gerst. Puike Winter *f* 5,20, mindere *f* 4,80; Zomer dito *f* 4,90 a 5 naar deugd. — Walch. Witteboonen *f* 10 a 10,40 en Bruineboonen *f* 11 a 11,50; Dito Paardeboonen *f* 5,90 tot *f* 6. Dito Groene Erwten puike soort *f* 8,50 a 8,75, mindere *f* 8 a 8,40, groote *f* 9 a 9,50. — Boekweit *f* 5,90 a *f* 6. — Koolzaad *f* 10,25 pr. Mud. — Raap-Olie *f* 34,50. Patent-Olie *f* 36,50. Lijn-Olie *f* 34,50 pr. Vat. Lijn-Koeken *f* 9,50 pr. 104 stuks.

SCHEEPSTIJDINGEN.

Het schip Helena Catharina, kapt. de Boer, van Amst. naar Beyrouth, alhier met schade binnengeloopen, heeft een aanvang gemaakt met lossen.

ROSTOCK, 22 Dec. Aangaande het schip Sara Anna Cornelia, kapt. Rahe, van Amsterdam herwaarts gedestineerd, met schade te Egersund binnengeloopen, wordt van daar gemeld, dat wegens de menigte aldaar met schade binnengeloopen schepen, de reparatie slechts langzaam voortging; van de lading waren 1363 suikerbrooden en 25 balen papier, beschadigd verkocht, en was het overige gedeelte opgeslagen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 26 Dec. C. M. Wising, Anna Charlotte, Singapore, v. Cowes.

HELVOET, 25 Dec. H. Bouma, Harmonie, Batavia.

BROUWERSHAVEN, 24 Dec. B. C. ten Ham, Banca, Batavia naar Rotterdam.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 6den Okt. op 8° 13' N. Br. 25° 31' W. L. Delft, kapt. Mulder, van Rott. naar Bat. Den 7 Okt op...... Louisa Prinses der Nederl. kapt. Lion van Schiedam naar Batavia. Den 18 Dec. op 49° 25' Breedte, 6° 10' W. L. Prinses Charlotte, kapt Harms, v. Rott. n. San Francisco.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 27 Dec. in lading naar:

Keulen	C. Haasters, Koln N°. 10.
Mainz	B. Kierschreiber, Mainz N°. 5.
Manheim	N. Reis, Beauharnais.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebeca.
Disseldorp Neus en Urdingen.	J. Hell, Johanna
Rijnhoogte	Arnhem 24 Dec. 2 en 5 Juin.
	Keulen 21 „ 11 „ 6 „

ADVERTENTIEN.

(2498) Na tijdig voorzien te zijn geweest van de laatste H. H. Sacramenten overleed heden mijne waarde Echtgenoote Mejufvrouw ANNA MARIA RIJKE, in den ouderdom van ruim 59 jaren.

LANGEL, 24 Dec. 1852. P. S. DE BRUYN.

(2499) De **COUPONS DER NEGOTIATIE** ten laste van het R. K. KLEIN SEMINARIE te *Voorhout*, verschijnende 1 Januarij 1853, zullen van af dien datum betaald worden met *f* 20, ten kantore van de Heeren E. & H. VAN CRANENBURGH, Kassiers te Amsterdam.

(2500) Tegen primo Februarij verlangt men in een KOEK- en BANKETBAKKERIJ een **LEERLING.** Reflecteerende gelieve zich te adresseren onder letter M. N. aan het Bureau van dit blad.

Attentie!

Boekhandelaren, die nog **VOLKS-ALMANAKKEN** van de Heeren ALBERDINGK THIJM en VAN NOUHUYS in kommissie hebben, en dezelve niet voor rekening wenschen te houden, worden beleefdelijk verzocht dezelve onverwijld terug te zenden aan den Uitgever C. L. VAN LANGENHUYSEN, wijl op het moment door hem aan de voortdurende aanvragen niet kan voldaan worden.

KRACHTMEEL VAN HUFELAND.

Dit Meel wordt door Professor HUFELAND voor hen, die aan tering, borstkwalen of een zwak ligchaamsgestel lijden, als een der beste voedingsmiddelen aanbevolen. Van alle zijden wordt door de gebruikers aan dit meel een welverdiende lof toegezwaaid. Bij den Wel-Ed. Heer J. L. A. VAN ERCKELENS te Weerth, kan men de beste getuigenis hiervan bekomen. ZWEd. heeft den ondergeteekende veroorloofd zijn' naam als zoodanig aan het algemeen bekend te maken.

Het is te bekomen in de onderstaande Dépôts à 60 Cts. het Pakje van 5 Ned. Oncen; te Amsterdam, bij H. H. Uloth, Zeedijk; Alkmaar, J. Muller; 's Bosch, de Kort Jz.; Bergen op Zoom, Smeltzer: Dordrecht, v. Someren Brand; Gouda, Lieth; Groningen, Houwerzijl; Grave, v. Roer; Haarlem, v. d. Schalk; Leeuwarden, Postma; Leyden, Donkersloot; Middelburg, Gudde & C°; Nijmegen, Gebr. Zwemmelaar; Roermond, Timmermans; Utrecht, Reuzer; Vlissingen, Bebelaar; Zierikzee, la Brand; Zwolle, Brunött & C°. en bij

(2469) A. B. WOLTERS, Confiseur te Zutphen.

Inteekening op de Werken

DER

VLAEMSCHE DICHTERESSEN

UIT DEN VOORTIJD,

UITGEGEVEN, MET INLEIDINGEN EN AENTEEKENINGEN,

DOOR

A. Angz. Angillis,

Sekretaris van het Tael- en Letterlievend Genootschap: MET TYD EN VLYT, te Leuven, Lid der Maetschappy van Vaderlandsche Letteroefening, te Rousselaere, enz.,

EN

Edward Van Even,

tweeden Bibliothekaris by de Hoogeschool van Leuven, Lid van het Historisch Genootschap te Utrecht, van de Britsche Academie van Wetenschappen, Letters en Fraeije Kunsten te Londen, enz.

I STUK.— *Mindere Dichteressen*: Joete van Nederland (XIIIe eeuw), Clara-non (XIVe eeuw), Margaretha van Oostenryk (1480-1530), Josine des Plancques (1479-1835), Zoë van den Houte († 1560) en Anna van Rotterdam († 1539), Roseana Coleners († 1560), Eleonora Carbonier (1565), Catharina de Backere (1574), Johanna Hembyse (1580), Elisabeth de la Hele (1607); Helena, Maria-Anna en Geertruide van Crombrugghe (1629); Petronella van der Hooghe (1659), Catharina Peremans (1651-1707), Geertruide Cordeys (1661-1720), weduwe Somers (1780) en M. Cafmeyer (1763-1852).

II.— *Gedichten eener onbekende kloosterlinge* uit de XIIIe eeuw, naer een Handschrift der Burgondische Bibliotheek.

III en IV.— *Gedichten* van ANNA BYNS (1528).— Al de voorhanden zynde uitgaven zullen voor dezen druk benuttigd, en hare onuitgegevene gedichten er worden bygevoegd.

V.— *Gedichten* van CATHARINA BOUDEWYNS (1575).

VI.— *Gedichten* van MAGDALENA VAN DEN DRIESSCHE (1616) nu voor de eerste mael uitgegeven.

VII. — *Gedichten* der naemlooze Schryfster van *Den Speelhof der liefde Gods* (1635).

VIII. — *Tooneelstukken* van BARBARA OGIER (1677).

IX. — *Gedichten* van CATHARINA VAN DER MEULEN (1703).

X. — *Geestelyke gezangen* van ELISABETH VAN WOUWE (1708).

VOORWAARDEN DER INSCHRIJVING.

De verzameling, verrykt met Fac-Similen en de noodige Platen, zal verschynen, op onbepaelde tydstippen, by afleveringen van 4 tot 8 vellen druks, aen 10 centimen het vel.

De Fac-Similen en platen zullen wy, zonder verhooging van prys, mededeelen.

De inschryving zal met 30 December gesloten worden. Het eerste stuk zal korts daerna verschynen.

Men schryft in: te Leuven by A. ANGZ. ANGILLIS, Smeystraet, 5; en voor Holland, te Amsterdam by C L. VAN LANGENHUYSEN, Boekdrukker.

NIEUWE GOEDKOOPE MUZIEK

à 1½ en 2 Ct. de Pagina.

De Muziekale Correspondentie te 's Gravenhage,

Wijk B. 186,

heeft in minder dan **DRIE** jaren reeds meer dan **DUIZEND** diverse Muzijkwerken uitgegeven, welk getal maandelijks met 30 à 40 nieuwe en klassieke werken vermeerdert.

Door middel van DÉCALQUE, is die snelle uitgave mogelijk geworden.

Heeren Muzijkmeesters in het bijzonder wordt deze goedkoope Muzijk ten dienste hunner leerlingen aanbevolen.

Buiten inteekening wordt de prijs verdubbeld, *men betaalt alsdan nog niet de helft der prijs van de gewone plaatdrukmuzijk.*

Het Depôt, de Catalogus en het Prospectus zijn voorhanden te *Amsterdam* bij L. ROMIJN in de Kalverstraat en B. EISENDRATH O. Z. Voorburgwal, N°. 316, en voorts bij de correspondenten in alle steden van het Rijk. (2291)

(2488) In alle plaatsen in Nederland, inzonderheid ten platten lande, worden Correspondenten gevraagd die zich willen belasten met het daarstellen van een **LEESGEZELSCHAP**, met het edel doel eene *nuttige*, *aangename*, maar vooral ONSCHADELIJKE LECTUUR voor alle standen te bezorgen. Heeren Geestelijken, Onderwijzers en Leden der H. Vincentius-Vereeniging, worden hierop attent gemaakt. Tot nadere inlichting adressere men zich met *franco* brieven aan den Uitgever der *Encyclopedie*, J. A. VAN BELLE, te Rotterdam.

Verkrijgbaar in den Boekhandel van C. L. VAN LANGENHUYSEN, voor den verminderden prijs, zoo als daarbij vermeld wordt:

SERMONS DE BEAUVAIS, 4 vol. gewone prijs fr. 4.00 voor . . . . *f* 1.50

SERMONS CHOISIS du P. LE JEUNE, 2 vol gewone prijs fr. 2.00 voor . . . . *f* 0.8[illegible]

CONFERENCES ET DISCOURS INÉDITS, par M. D. FRAYSSINOUS, 1 vol. gr. 8°. fr. 2.00 . . . *f* 0.8[illegible]

LE CHRÉTIEN SANCTIFIÉ par de pieux exercices, par M. l'abbé LASAUSSE fr 1 00 . . . . . . *f* 0.40

MÉDITATIONS sur la vie de Jésus Christ, par le vén. père NICOLAS LANCICIUS de la compagnie de Jésus, [illegible] vol. in plaats van *f* 1.50 . . . . . . *f* 1.1[illegible]

DOCUMENTS HISTORIQUES, CRITIQUES, APOLOGÉTIQUES, concernant la compagnie de Jésus, in plaats van *f* 1.00 . . . . *f* 0.70

BIOGRAPHIE UNIVERSELLE ou DICTIONNAIRE HISTORIQUE, par F. X. DE FELLER, 8 beaux vol. gr. in 8° en 2 col., de laatste en nieuwste editie, in plaats van *f* 28.00 . . . . *f* 25.00

MONITA AD PAROCHOS aliosque sacerdotes animarum curam habentes. Auctore J. C. SAETTLER SS. Theol. Doct. et Prof. fr. 1 50 . . . . *f* 0.60

VIES DE PERES MARTYRS et autres principaux saints, d'Alban Butler, Nouvelle edition, entièrement revue et augmentée d'un grand nombre de notes et notices nouvelles 7 fort vol. gr. in 8° en 2 colonnes *f* 21.30.

HISTOIRE de la Compagnie de Jésus par J. CRÉTINEAU-JOLY, 3 vol. gr. in 8°. en 2 col. In plaats 7 fr. 50 c. *f* 3,00.

JOURNAL DES PRÉDICATEURS, de 4 eerste Jaargangen. . . . . *f* 16.00

MÉDITATIONS sur l'Eucharistie, par M. l'abbé de la Bouillerie; fr. 1.00 . . . . *f* 0.40

INSTRUCTIONS PASTORALES sur les Épitres de tous les Dimanches et fêtes de l'année et de tous les jours de carême par le rev. M. RAQUIN, 2 vol. gewone prijs fr. 3.50 voor . . . . *f* 1 35

CAUSERIES LITTERAIRES et morales sur quelques célébrités Epistolairs; gewone prijs fr. 1.75 *f* 0.70

DU PAPE, par le comte de Maistre, 1 gr. vol. in 8°. *f* 0.80

DE L'ÉGLISE GALLICANE, par le même . . *f* 0.40

MEMOIRES D'OUTRE TOMBE, par de CHATEAUBRIAND, 5 vol. in 8°. in plaats van 10 fr. . . . . *f* 3.80

THÉORIE du Pouvoir politique et réligieux, dans la société civile; démontrée par le raisonnement et par l'Histoire, par M. Vicomte de Bonald; 3 forts vol. in 8° edition de Paris. In plaats van 15 fr. *f* 1.55

SOUVENIR DU PENSIONNAT. In plaats van 1 fr. 25 *f* 0.50

ANNALES DE L'ASSOCIATION de la Propagation de la foi; collection faisant suite à toutes les éditions des Lettres Edifiantes, 2 forts vol. in plaats van 3 fr. *f* 1.20

METHODE-PRATIQUE pour faire le Catéchisme adaptée à l'Explication des premières Leçons du Catechisme de Belley, 2 vol. in 12°. In plaats van 3 fr. 75 c. *f* 1.45

VIE DE LA PRINCESSE AMELIE DE GALLITZIN, née comtesse de Schmettau, par THÉODORE KATERKAMP. In plaats van 1 fr. 50 c. . . . . . . *f* 0.60

HISTOIRE civile et religieuse de la Colombe depuis les temps les plus reculés jusqu'a nos jours par FELIX BOGAERTS, vignettes par WITKAMP. In plaats van 1 fr. *f* 0.30

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.